

Особено мнение на съдията Станислав Димитров

Подписах решението с особено мнение по чл.18, ал.2, т.3 и чл.106, по чл.27, ал.2, изр.2, чл.38, ал.2, чл.59, ал.3, чл.79, ал.2, изразът "основни" и чл.105, ал.9 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС) поради следните съображения:

По чл.18, ал.2, т.3 и чл.106

Според тази разпоредба от ПОДНС Комисията по парламентарна етика *обсъжда и дава становище* за случаите на несъвместимост по чл.68, ал.1 от Конституцията, а според чл.106 от същия правилник *установява* случаите на несъвместимост и изготвя доклад, който представя на Народното събрание.

Член 72, ал.2 от Конституцията разпределя правомощията за предсрочно прекратяване на пълномощията на народните представители. В случаите на т.1 и 2 от ал.1 на чл.72 това става с решение на Народното събрание, а в случаите на т.3 (установяване на неизбираемост и несъвместимост) - с решение на Конституционния съд. Той е единственият орган, който може да *обсъжда и установява* неизбираемост или несъвместимост на народните представители, след като бъде сезиран по съответния ред. Възложените на Комисията по парламентарна етика с чл.18, ал.2, т.3 и чл.106 от ПОДНС функции навлизат в сферата на правомощията на Конституционния съд. Тези разпоредби от парламентарния правилник нарушават чл.72, ал.2 от Конституцията. Необходимите доказателства за установяване на несъвместимост се събират в конституционното производство по предписания от Закона за Конституционния съд и Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд ред, а не от парламентарни комисии.

Съображенията в мотивите към решението на Конституционния съд, че Комисията по парламентарна етика, като обсъжда и установява случаи на несъвместимост, не може да предизвика производство пред Конституционния съд, нито може да повлияе евентуално върху неговото решение, всъщност подчертава безсмислието и противоконституционността на обсъжданите разпоредби от ПОДНС.

По чл.27, ал.2 изр.2

Този текст гласи: "При редовно заседание на комисията, ако до 30 минути след обявеното време за започване на заседанието кворумът не е налице, комисията може да заседава и при наличния си състав, когато той не е по-малък от една трета от всичките ѝ членове". Алинея 3 пък изяснява, че решенията на комисиите се взимат с мнозинство от присъстващите при явно гласуване.

Парламентарните комисии са помощни органи на Народното събрание. Те изпълняват важни парламентарни задачи, изброени в чл.24 от ПОДНС. Поне една четвърт от постоянните комисии са в състав от 15 (или по-малко) народни представители. При определени обстоятелства (чл.27, ал.2, изр.2) те могат да заседават и да вземат решения по всички посочени в чл.24 ПОДНС въпроси в състав от една трета от всичките ѝ членове, т.е. петима народни представители. Решенията се взимат с мнозинство от присъстващите, което означава, че всичко се решава с три гласа от петнадесетчленния състав на комисията. Това не мога да приема за постижение на парламентарната демокрация и намирам, че така не може да се подпомага дейността на Народното събрание съобразно разпоредбата на чл.79, ал.2 от Конституцията. Затова чл.27, ал.2, изр.2 ПОДНС противоречи на този конституционен текст.

От друга страна, намирам, че чл.81, ал.1 от Конституцията е принципна конституционна норма, която определя кворума на Народното събрание, както в неговия пленарен състав, така и в неговите помощни органи - парламентарните комисии. Отклонението, което възприема по отношение на кворума чл.27, ал.2, изр.2 ПОДНС, е в противоречие с конституционния принцип, прогласен с чл.81, ал.1 от Конституцията.

По чл.38, ал.2

"Пряко предаване по телевизията на пленарни заседания се излъчва с решение на Народното събрание".

Конституционният съд прие, че тази разпоредба от ПОДНС не противоречи на Конституцията. Пленарните заседания се излъчвали задължително от Българското национално радио на определена честота, покриваща цялата страна. Парламентът винаги имал възможност да вземе решение за пряко излъчване по телевизията, когато прецени, че обсъжданите въпроси представляват значителен обществен интерес. Това

правомощие на парламента било в съгласие с правото на всеки български гражданин да търси, получава и разпространява информация, визирано в чл.41, ал.1 от Конституцията.

Моето становище е, че разпоредбата на чл.38, ал.2 ПОДНС нарушава чл.41, ал.1 от Конституцията. Конституционният текст дава право на всеки да търси, получава и разпространява информация с единственото ограничение това да не е насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала. Ползването на това право не може да бъде ограничавано.

Пряко предаване по телевизията на пленарните заседания на Народното събрание може да бъде осъществявано и по инициатива на Българската национална телевизия, след като уведоми за това председателя на парламента. Разпоредбата на чл.35, ал.2 от Правилника за организацията и дейността на 36-ото народно събрание в това отношение беше съобразена с чл.41, ал.1 от Конституцията.

При сегашната уредба на чл.38, ал.2 от ПОДНС това право на Българската национална телевизия е отнето, а заедно с него и правото на българските граждани да получават тази информация. Прякото предаване на националното радио не е равнозначно на прякото предаване по националната телевизия. Телевизионното предаване не може да бъде в зависимост единствено от мнозинството в Народното събрание.

По чл.59, ал.3

Съгласно тази разпоредба "При гласуване чрез компютризираната система разпечатки от резултата могат да се предоставят по искане на ръководството на парламентарна група".

Това означава, че средствата за масова информация не могат директно да искат разпечатки от гласуването. Такива биха могли да им бъдат предоставени само и единствено по волята на ръководството на някоя от парламентарните групи. Тази разпоредба от ПОДНС нарушава едно от основните конституционни права, прокламирано в чл.41, ал.1 от Конституцията - правото да се търси, получава и разпространява информация. То трябва да се упражнява свободно и независимо от волята на другото.

По чл.79, ал.2, израза "основни"

Разпоредбата на този текст от правилника с изискването питанията на народните представители да се отнасят само до "основни" въпроси от дейността на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите, отделните министри или на администрацията, за която те отговарят, ограничава в значителна степен правото им (на народните представители) по чл.90, ал.1 от Конституцията да отправят въпроси и питання.

Конституционният текст изрично прокламира това право на народните представители и не го поставя в никакви ограничителни рамки. С чл.79, ал.2 ПОДНС, в противоречие с конституционната норма, се поставя изискване питанията да се отнасят до основни въпроси. Това е недопустимо, защото с правилника се изменя и допълва Конституцията. От друга страна, се ограничава правото на народните представители по чл.90, ал.1 от Конституцията на питання. Ограничението се състои и в това, че няма посочен критерий за "основни въпроси", както и кой може да прецени дали питането се отнася до такива въпроси или не. Субективните преценки могат да лишат народните представители от правото им на питане, а с това може и да се компрометира изобщо парламентарният контрол.

Съображението в мотивите към решението на Конституционния съд, че атакуваната разпоредба от ПОДНС не прегражда пътя на парламентарен контрол, тъй като за народните представители съществува и възможността да задават актуални въпроси, е неубедително. Съгласно чл.90, ал.2 от Конституцията при определени условия по питането могат да станат разисквания и да се приеме решение от Народното събрание, което при актуалните въпроси не може да стане. Ефективна форма на парламентарен контрол са всъщност питанията и те не могат да бъдат ограничавани в правилника с разпоредби, които противоречат на Конституцията.

По чл.105, ал.9

Член 105, ал.9, изр.2 ПОДНС дава възможност на Народното събрание да отменя решенията си, с които се дава разрешение за задържане на народни представители.

Решението на Народното събрание по чл.70 от Конституцията е индивидуален акт с еднократно действие. След като с това решение е дадено разрешение за възбуждане на наказателно преследване и задържане на народен представител, само съдебната

власт може да предприеме тези наказателнопроцесуални действия. Даденото разрешение по чл.70 от Конституцията с нищо не задължава съдебните органи. Те могат да възбудят наказателно преследване, но могат и да не направят това. Само съдебните органи могат да прекратят наказателния процес в различните му фази или да го завършат с осъдителна или оправдателна присъда. Те могат да определят мярката за неотклонение, която въпреки даденото разрешение от Народното събрание, може и да не бъде задържане, или в следствие да я изменят или отменят. Всички тези действия след даденото разрешение по чл.70 от Конституцията са в сферата на правомощията на съответните съдебни органи. Народното събрание дава само разрешението, но то не може да извършва посочените наказателнопроцесуални действия. Отмяната на решение, с което Народното събрание е дало разрешение за задържане, практически означава изменение на мярката за неотклонение от неоправомощен от Конституцията орган. Разпоредбата на чл.105, ал.9, изр.2 ПОДНС нарушава конституционните принципи за разделението на трите власти и за независимостта на съдебната власт - чл.8 и 117, ал.2, изр.1 от Конституцията.